

เข็มทิศทางวิชาการ

วิชาการประกันชีวิต

ความนำ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการประกันชีวิต คือการให้หลักประกันด้านการเงิน (financial security) ให้แก่ครอบครัว โดยปกติหลักประกันดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรืออาจเป็นการผสมผสานของรูปแบบต่าง ๆ 3 รูปแบบคือ

1. ให้หลักประกันในระหว่างเวลาที่สามารถสร้างรายได้ กล่าวคือ ครอบครัวจะได้รับความคุ้มครองจากความสูญเสียอันเนื่องมาจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (premature death) ของหัวหน้าครอบครัว

2. ให้หลักประกันในระหว่างที่สูญเสียรายได้เนื่องจากความทุพพลภาพสิ้นเชิง ถาวร เนื่องจากอุบัติเหตุ ในการนี้กรมธรรม์ประกันชีวิตจะให้หลักประกันว่าครอบครัวจะมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ หากประสบเหตุการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ผู้เอาประกันชีวิตจะต้องซื้อการประกันอุบัติเหตุควบกับการประกันชีวิตด้วย

๓. ให้หลักประกันในระหว่างที่ปลดเกษียณแล้ว ในการนี้เงินที่สะสมไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิตจะสามารถเปลี่ยนมาเป็นรายได้ประจำตลอดไปตราบที่ยังมีชีวิตอยู่

นอกจากนี้การประกันชีวิตยังสามารถนำมาใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้อีก เช่น การประกันที่ เครดิท ข้อตกลงในการร่วมทุนดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง การคุ้มครองพนักงานที่สำคัญของบริษัท เป็นต้น

บทบาทของการประกันชีวิตที่สำคัญ นอกจากจะเป็นการสร้างหลักประกันให้แก่ครอบครัวแล้ว ยังมีผลสะท้อนทำให้เกิดความมั่นคงทางสังคมด้วย นอกจากนี้การประกันชีวิตยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการระดมทุนภายในประเทศ เงินทุนนี้เป็นจำนวนมหาศาลและสามารถลงทุนระยะยาวได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ด้วย

การพัฒนาวิชาการประกันชีวิต

วิชาการประกันชีวิตถือเป็นวิชาที่เก่าแก่ที่สุดวิชาหนึ่ง วิชาการประกันชีวิตนับได้ว่าเป็นวิชาการประเภทสหสาขา (interdisciplinary) นับตั้งแต่เริ่มพัฒนาใช้สถิติการมรณะมาประกอบการพิจารณาความเสี่ยงภัย และในสมัยก่อนธุรกิจการประกันชีวิตใช้พนักงานระดับเสมียนเป็นจำนวนมากในการทำงาน มีผู้บริหารระดับกลางเป็นส่วนน้อย และมีผู้บริหารระดับสูงเพียงไม่กี่คน ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้มีการพัฒนาด้านเครื่องจักรคำนวณและขนาดของธุรกิจใหม่ขึ้น ทำให้การบริหารงานมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือเมื่อเทียบเป็นอัตราส่วนแล้ว ความต้องการพนักงานระดับเสมียนพนักงานลดลง แต่ความต้องการระดับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มของความต้องการนักประกันชีวิตระดับอาชีพ นับวันจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

นอกจากการพัฒนาดังกล่าวยังสามารถเห็นแนวโน้มได้อย่างชัดเจนอีกหลายประการคือ รัฐจะเพิ่มบทบาทในการควบคุมการบริหารงานของการประกันชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนโดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วเกิดความต้องการคุ้มครองใหม่ๆ เพิ่มขึ้น² ประกอบกับการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้นระหว่างสถาบันการเงิน และพัฒนาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งทำให้อัตราการมรณะโดยทั่วไปลดลง นักวิชาการประกันชีวิตจึงต้องศึกษาวิจัยโดยเฉพาะศึกษาและวิเคราะห์สถิติจากประสบการณ์ และยังสนองความต้องการการคุ้มครองซึ่งในสมัยก่อนไม่สามารถรับประกันได้ เช่น คนที่เป็นโรคมะเร็ง ผู้ป่วยที่เคยผ่าตัดบางประเภท ฯลฯ³

การพัฒนาวิชาการประกันชีวิตในประเทศไทย

แม้ว่าการประกันชีวิตจะเข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว และได้มีการอนุญาตให้บริษัทของคนไทยดำเนินธุรกิจประกันชีวิตเป็นบริษัทแรกเมื่อปี พ.ศ. 2485⁴ ก็ตาม การศึกษาด้านการประกันชีวิตในประเทศไทยได้ก้าวหน้าเท่าที่ควร ขณะนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนับได้ว่าเป็นสถานศึกษาแห่งเดียวที่เปิดสอนสาขาสถิติประกันภัย โดยให้นิสิตระดับปริญญาตรีคณะ

พาดิษฐ์ศาสตร์และการบัญชี เลือกเป็นวิชาเอกได้ วิชาต่างๆ ที่เบ็ดเตล็ดก็ยังไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าใกล้เคียงกับระดับวิชาชีพประกันชีวิต คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์บรรจุมหาวิทยาลัย 3 วิชาเข้าไว้ในหลักสูตรปริญญาโทสาขาประชากรศาสตร์ให้นักศึกษาสามารถเลือกเป็นวิชาโทได้ ส่วนมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่นๆ มักจะมีวิชาประกันชีวิตเพียงหนึ่งหรือสองวิชาเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีสถาบันการศึกษาใดที่เปิดสอนและทวิการศึกษากันคว้าวิจัยเกี่ยวกับวิชาการประกันชีวิตอย่างจริงจัง และอาจกล่าวได้ว่าเท่าที่ผ่านมาแล้วยังไม่เห็นหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาใดที่เป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิชาการประกันชีวิตในระดับวิชาชีพอย่างจริงจัง

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2521 สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมประกันวินาศภัย และสำนักงานประกันภัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาจัดตั้งสถาบันประกันภัยขึ้น ขณะนี้ทั้ง 3 หน่วยงานได้ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอการจัดตั้งสถาบันประกันภัยแล้ว คาดว่าสถาบันประกันภัยจะเริ่มดำเนินงานได้ในเร็ววันนี้ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดตั้งสถาบันประกันภัยคือ เป็นสื่อกลางติดต่อกับสถาบันประกันภัยในประเทศต่างๆ สนับสนุนและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษา พนักงานของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย นักวิชาการและบุคคลทั่วไปให้สนใจวิชาการประกันภัย สถาบันประกันภัยจะทำหน้าที่ติดตามผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกันภัยของต่างประเทศ ทั้งจะดำเนินการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันภัยของประเทศไทยด้วย เป็นที่หวังได้ว่าในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีนักประกันชีวิตระดับวิชาชีพเพิ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการของการประกันซึ่งนับวันจะเติบโตขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างจะสูง

ในขณะนี้กล่าวได้ว่าประเทศไทยยังขาดแคลนนักประกันชีวิตระดับอาชีพอยู่อย่างมาก โอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพนี้มีอยู่ค่อนข้างสูง และค่าตอบแทนอยู่ในระดับที่น่าสนใจ

สุจินต์ พงษ์ศักดิ์

เบ็งอรารอด

1. Robert T. Jackson : Address of the President, *Transactions* Vol. XXIX, Society of Actuaries 1977.
2. of RECORD Vol. 4, No. 3 pp. 601-637 June 1978.
3. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง Seminar on Life Insurance ซึ่งจัดโดย Singapore Insurance Training Center และ M + G Reinsurance Co. Ltd. ณ ประเทศสิงคโปร์
ต้นเดือนสิงหาคม 2522
4. สำนักงานประกันภัย : รายงานธุรกิจประกันภัยประจำปี 2516
5. ข้อเสนอการจัดตั้งสถาบันประกันภัย ของคณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งสถาบันประกันภัย เสนอต่อ
สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมประกันวินาศภัย และสำนักงานประกันภัย กรกฎาคม 2522